

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ลำไยเป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญที่สร้างรายได้แก่เกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรในจังหวัดภาคเหนือของประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยมีปริมาณผลผลิตในปี 2545 มากถึงร้อยละ 68 ของผลผลิตทั้งประเทศ อย่างไรก็ตามเกษตรกรไม่ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตที่ผลิตได้เท่าที่ควรซึ่งปัจจุบันตลาดต้องการผลผลิตที่มีคุณภาพ อีกทั้งพ่อค้าผู้รับซื้อผลผลิตมีการใช้เกณฑ์การวัดคุณภาพและการจัดเกรดโดยใช้ประสบการณ์และสายตาในการคาดคะเนขนาดผลผลิตว่าจัดอยู่ในเกรดใดซึ่งอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดได้มีผลทำให้เกษตรกรชาวสวนไม่ได้รับราคาตามคุณภาพของผลผลิตที่ผลิตได้และเป็นผลให้เกษตรกรชาวสวนขาดการเอาใจใส่ดูแลคุณภาพผลผลิตเท่าที่ควร สำหรับคุณภาพของผลผลิตลำไยข้อสดในแต่ละเกรดนั้นไม่ได้ถูกกำหนดด้วยขนาดของผลผลิตเท่านั้นยังคงมีตัวแปรคุณลักษณะอื่นๆ ที่อยู่ในผลของลำไยในแต่ละเกรดที่ผลิตได้ เช่น สีผิว ปริมาณความหวาน และความแข็งของผล เป็นต้น โดยตัวแปรคุณภาพดังกล่าวนี้จะมีผลกระทบต่อราคาขายส่งในตลาดระดับท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ซึ่งหากมีการศึกษาขึ้นก็จะทำให้เกษตรกรชาวสวนให้ความสนใจในการปรับปรุงคุณภาพผลผลิตตามความต้องการของตลาดได้ อีกทั้งหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะกรมวิชาการเกษตรก็จะได้นำแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการผลิตที่เหมาะสมด้วย นอกจากนี้การได้ทราบถึงระดับความไม่สอดคล้องของเกรดและคุณภาพของลำไยที่มีการซื้อขายกันอยู่ในระดับท้องถิ่นก็จะทำให้ชาวสวนและหน่วยงานราชการตระหนักในความสูญเสียและความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งจะนำมาสู่การปรับปรุงและพัฒนาการตลาดลำไยได้

ในการศึกษาการตอบสนองของตลาดต่อคุณภาพลำไยที่ระดับตลาดขายส่งท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) เพื่อทราบคุณภาพของลำไยสดที่ผู้บริโภคต้องการ 2) เพื่อทราบการตอบสนองของตลาดต่อคุณภาพลำไยที่แตกต่างกันโดยผ่านราคาขายส่งลำไยข้อสดในตลาดระดับท้องถิ่น 3) เพื่อทราบการจัดชั้นลำไยสดของหน่วยงานราชการและพ่อค้าท้องถิ่น 4) เพื่อทราบระดับความไม่สอดคล้องของเกรดและคุณภาพของลำไยข้อสดที่มีการซื้อขายกันอยู่ในตลาดระดับท้องถิ่น

ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงลักษณะที่การรับซื้อและการกำหนดราคาขายส่งในตลาดระดับท้องถิ่นของพ่อค้า ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะที่อยู่ในคุณภาพของผลผลิตลำไยที่ทำให้ราคาขายส่งมีความแตกต่างกัน รวมถึงทราบว่าคุณลักษณะใดที่มีความสัมพันธ์กับราคาขายส่งในตลาดระดับท้องถิ่นมากน้อยเพียงไร จะทำให้ชาวสวนสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับทิศทางการผลิตและกิจกรรมการตลาดให้สอดคล้องกัน อันก่อให้เกิดการพัฒนาการตลาดลำไยที่เหมาะสม นอกจากนี้หน่วยงานวิจัยด้านการผลิต เช่น กรมวิชาการเกษตร ก็จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการวิจัยปรับปรุงการผลิตลำไยที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อไปได้ สำหรับเกษตรกรชาวสวนและหน่วยงานวิจัยด้านการผลิตของกรมวิชาการเกษตรสามารถใช้ผลการศึกษาดังกล่าวไปเป็นข้อมูลในการปรับทิศทางการผลิตและกิจกรรมการตลาดให้สอดคล้องกันกับความต้องการของตลาดได้ นอกจากนี้ผลการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการจัดชั้นลำไยสดของหน่วยงานราชการและพ่อค้าท้องถิ่น รวมถึงระดับความผิดพลาดในการให้เกรดของพ่อค้าท้องถิ่นจะทำให้หน่วยงานราชการและชาวสวนตระหนักถึงความสูญเสียของระบบการให้เกรดที่ไม่ถูกต้องเป็นธรรมจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติทางการตลาดอันนำไปสู่การพัฒนาตลาดลำไยให้ดีขึ้น

การศึกษานี้ครอบคลุมผลผลิตลำไยช่อสดพันธุ์อีดอของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน และราคาขายส่งในตลาดระดับท้องถิ่นจากการรับซื้อผลผลิตลำไยสด ในปีการผลิต 2545/46 ซึ่งใช้ราคาขายส่งที่พ่อค้าในตลาดขายส่งระดับท้องถิ่นจ่ายหรือรับซื้อ

ข้อมูลปฐมภูมิที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลคุณภาพลำไยสดที่ผู้บริโภคต้องการจากการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่างในเขตเมือง ชานเมือง และชนบทของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จำนวน 150 ตัวอย่าง, ข้อมูลราคาและคุณภาพลำไยสดจากการวัดคุณภาพผลผลิตตัวอย่างลำไยช่อสดทางด้านขนาด สีผิว ปริมาณความหวาน และความแข็งของผล ที่พ่อค้าท้องถิ่นรับซื้อจำนวน 10 ราย รายละ 4 ตะกร้า แยกตามเกรด AA A B และ C รวมจำนวนทั้งหมด 40 ตะกร้า เป็นตัวอย่างจากพ่อค้าท้องถิ่นแต่ละรายของอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ตะกร้า โดยเลือกจากพื้นที่ปลูกมากที่สุด 2 อันดับ ได้แก่ อำเภอจอมทอง และอำเภอสารภี และเลือกโดยเจาะจงเลือกตำบลที่เข้าไปเก็บรวบรวมตัวอย่างผลผลิตลำไยช่อสด ดังนี้ ตำบลสบเตี๊ยะ ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จำนวน 12 ตะกร้า และตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี อำเภอสารภี อีก 8 ตะกร้า สำหรับพื้นที่จังหวัดลำพูนมีการเก็บรวบรวมตัวอย่างผลผลิต 20 ตะกร้า เช่นเดียวกัน โดยเลือกพื้นที่ที่เข้าไปเก็บรวบรวมตัวอย่างในอำเภอเมือง และอำเภอป่าซาง ซึ่งมีพื้นที่ปลูกอยู่ในอันดับสองและสาม ตามลำดับ ส่วนอำเภออื่น ถึงแม้ว่ามีพื้นที่ปลูกมากที่สุด แต่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา และงบประมาณจึงไม่สามารถเข้าไปรับซื้อผลผลิตได้ อีกทั้งผลผลิตลำไยช่อสดของอำเภออื่นส่วนมากจะ

ถูกขนส่งเข้ามาขายในอำเภอเมือง มีการสุ่มเฉพาะเจาะจงเลือกตำบลที่เข้าไปรับซื้อผลผลิตลำไยข้อสด ดังนี้ ตำบลเหมืองง่า ตำบลริมปิง ตำบลสันคันทรง อำเภอเมือง จำนวน 12 ตะกร้า ตำบลน้ำดิบ และตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง อีก 8 ตะกร้า การตรวจสอบและวัดข้อมูลคุณภาพลำไยโดยสุ่มตัวอย่างผลลำไยแต่ละตะกร้าจำนวนตะกร้าละ 100 ผล แล้วดำเนินการวัดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง วัดสีผิว วัดปริมาณความหวาน และวัดความแข็งของผล ข้อมูลเกณฑ์การกำหนดและตรวจสอบคุณภาพลำไยข้อสดในแต่ละเกรด เช่น ขนาด สีผิว ความแข็งของผล ความหวาน และ ปริมาณน้ำในผลจากการสอบถามพ่อค้าท้องถิ่นทั้ง 10 ราย พร้อมวัดคุณภาพจริงจากตัวอย่างผลผลิตลำไยข้อสดที่พ่อค้าท้องถิ่นระบุในแต่ละเกรดทั้งขนาดใหญ่สุด ขนาดกลาง และขนาดเล็กสุดที่ยอมรับได้ อย่างละเท่าๆ กัน รวมจำนวน 120 ตัวอย่าง ส่วนข้อมูลหุติยภูมิเป็นข้อมูลการจัดชั้นคุณภาพลำไยข้อสดของกรมวิชาการเกษตร ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและกรมการค้าภายใน

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อให้ผู้บริโภคมืออิสระต่อการเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อ ผู้บริโภคจะพิจารณาปัจจัยทางด้านความสดใหม่ พันธุ์ รสชาติ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกซื้อลำไยสด ในขณะที่ขนาดของผลเป็นปัจจัยที่แทบจะไม่มีผลต่อการเลือกซื้อ อย่างไรก็ตามเมื่อกำหนดให้ผู้บริโภคระบุคุณภาพลำไยที่ต้องการตามตัวแปรต่างๆ ด้านขนาด สีผิว ความหวาน ความแข็งของผล และปริมาณน้ำในผล ให้ครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่างเลือกระดับความต้องการแต่ละคุณภาพพบว่า ขนาดของลำไยที่ครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 89 ต้องการลำไยผลขนาดใหญ่มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 85 ต้องการลำไยผลขนาดใหญ่ปานกลาง หรืออย่างต่ำครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 79 ก็ต้องการขนาดเกรด B และ C ที่ไม่เล็กมาก สีผิวของลำไยที่ครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 69 ต้องการมากที่สุดคือ ผลผลิตลำไยที่มีสีผิวเหลืองทอง รองลงมาครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 61 ต้องการลำไยสีผิวสีเหลืองน้ำตาล หรืออย่างน้อยครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 49 ต้องการลำไยที่มีสีผิวเป็นสีน้ำตาล สำหรับรสชาติความหวานของลำไยที่ครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 57 ต้องการมากที่สุดคือ ผลผลิตลำไยที่มีรสชาติหวานกลมกล่อม ความต้องการในลำดับรองลงมาครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 63 ต้องการลำไยที่หวานปานกลาง แต่อย่างน้อยครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 57 ก็ระบุว่าต้องการลำไยที่มีรสชาติหวานเล็กน้อยคือยังคงมีรสชาติหวานอยู่บ้าง ความแข็งของผลที่ครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 74 ต้องการมากที่สุดคือ ผลผลิตลำไยที่กรอบ และเนื้อหนา รองลงมาครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 62 ระบุว่าอยากได้ลำไยที่มีเนื้อหนापานกลาง หรืออย่างต่ำครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 56 ก็ระบุว่าควรเป็นลำไยที่มีเนื้อหนา และกรอบข้างตามเกรด ท้ายที่สุดการศึกษาความต้องการด้านปริมาณน้ำในผลพบว่า ครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่าง ร้อยละ 21 ต้องการผลที่ไม่มีน้ำในผลลักษณะแห้ง

สนิทมากที่สุด ความต้องการในลำดับรองลงมาครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่างร้อยละ 37 ต้องการลำไยที่มีปริมาณน้ำในผลพอประมาณ หรืออย่างต่ำครัวเรือนผู้บริโภคตัวอย่างร้อยละ 29 ก็ระบุว่าต้องเป็นลำไยที่มีน้ำในผลพอสมควรแต่ไม่มากเกินไป

ในเบื้องต้นการศึกษาได้พิจารณาระดับราคาลำไยข้อสดเฉลี่ยของแต่ละเกรดของผลการศึกษาพบว่า ราคาเฉลี่ยของลำไยข้อสดที่ได้นี้มีความแตกต่างกันในแต่ละเกรดอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$) โดยราคาเฉลี่ยของลำไยเกรด AA เกรด A และเกรด B ได้รับราคาเพิ่มขึ้นจากเกรด C 10.60, 7.70 และ 3.40 บาท/กก. ตามลำดับ สำหรับราคาเฉลี่ยตามพื้นที่ที่ตั้งแหล่งอยู่ที่ระดับ 11.50 บาท/กิโลกรัม สำหรับผลผลิตของอำเภอสารภี 15.25 บาท/กิโลกรัม สำหรับผลผลิตอำเภอจอมทอง 12.67 บาท/กิโลกรัม สำหรับผลผลิตอำเภอเมืองลำพูน และ 16.25 บาท/กิโลกรัม สำหรับผลผลิตอำเภอป่าซาง ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างของราคาเฉลี่ยในพื้นที่ต่างๆ เหล่านี้ก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทุกพื้นที่ แต่ราคาผลผลิตลำไยข้อสดเฉลี่ยของอำเภอสารภีมีแนวโน้มที่จะต่ำกว่าแหล่งอื่นๆ ด้วยผลผลิตลำไยข้อสดของอำเภอสารภีมีปริมาณมากแต่มีพ่อค้ารับซื้อผลผลิตจำนวนน้อยราย นอกจากนี้ราคาเฉลี่ยยังมีความแตกต่างกันตามช่วงเวลาผลผลิตออกสู่ตลาดในช่วงกลางฤดูอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$) ซึ่งช่วงกลางฤดู (กลางเดือนกรกฎาคม) ราคาเฉลี่ยลดลงอยู่ในระดับกิโลกรัมละ 11.75 บาท/กก. และมีราคาเฉลี่ยต่ำกว่าจากช่วงปลายฤดู (กลางถึงปลายเดือนสิงหาคม) และต้นฤดู (เดือนมิถุนายน) 2.37 และ 4.08 บาท/กก. ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากช่วงกลางฤดูเป็นช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตจึงมีผลผลิตออกสู่ตลาดในปริมาณมากกว่าช่วงกลางฤดู และปลายฤดูก็จะมีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยลง

ผลการศึกษารอบสนองของตลาดต่อคุณภาพลำไยในระดับท้องถิ่นตามแบบจำลองที่กำหนด (สมการที่ 19) พบว่าตัวแปรอิสระด้านคุณภาพลำไยอันได้แก่ ขนาด ความสว่างของสีผิว ความหวาน และความแข็งของผล และตัวแปรหุ่นแสดงความแตกต่างของสถานที่ และระยะเวลา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคือ ราคาขายส่งลำไยข้อสดที่พ่อค้าท้องถิ่นรับซื้อร้อยละ 86 และพบว่าตัวแปรคุณภาพด้านขนาดของผลลำไยเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นแต่ละมิลลิเมตร และค่าความสว่างเฉลี่ยของสีผิวผลผลิตที่เพิ่มขึ้นแต่ละเปอร์เซ็นต์มีผลให้ราคาขายส่งลำไยข้อสดในตลาดขายส่งเพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 1.77 และ 1.35 บาท ตามลำดับ ส่วนความแข็งของผลเฉลี่ยซึ่งถูกวัดแรงต้านสูงสุดของผลผลิตเมื่อมีแรงกดตรงลงบนผลที่เพิ่มขึ้นแต่ละกก./ตร.ซม. มีผลให้ราคาผลผลิตกิโลกรัมละ 1.58 บาท นอกจากนี้ยังพบว่า ความแปรปรวนของขนาดของผลลำไยที่เพิ่มขึ้นแต่ละหน่วยมีผลให้ราคาเพิ่มขึ้น 1.76 บาท/กก. เนื่องจากพ่อค้าจะพิจารณาขนาดของผลลำไยที่มีขนาดตามมาตรฐานและให้ราคาสูงขึ้นถ้าเห็นว่ามียผลขนาดใหญ่ปะปนมาในแต่ละเกรดมากขึ้น นอกจากนี้ คำสัมประสิทธิ์ของ

ทั้งตัวแปรหุ่นแทนแหล่งที่มาของผลผลิตที่มาจากอำเภอสารภี และช่วงเวลาที่ผลผลิตออกสู่ตลาด ในช่วงกลางฤดูแสดงให้เห็นว่า ราคาขายส่งในตลาดระดับท้องถิ่นลดลง 7.37 บาท/กิโลกรัมถ้าเป็นผลผลิตที่มาจากอำเภอสารภี และลดลง 7.14 บาท/กิโลกรัม ถ้าเป็นผลผลิตที่ซื้อขายในช่วงกลางฤดู (ช่วงกลางเดือนกรกฎาคม) เนื่องจากผลผลิตลำไยข้อสดของอำเภอสารภีมีปริมาณมาก แต่มีจำนวนพ่อค้าท้องถิ่นรับซื้อน้อยกว่าแหล่งอื่นๆ และช่วงกลางฤดู (กลางเดือนกรกฎาคม) เป็นช่วงที่มีปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมากจึงมีอิทธิพลทำให้สัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นแทนแหล่งและช่วงเวลา ดังกล่าวในสมการ hedonic price ติดลบ

ผลการศึกษาการจัดชั้นลำไยข้อสดของพ่อค้าท้องถิ่นพบว่า มีเพียงขนาดของผลลำไยเท่านั้นที่พ่อค้าท้องถิ่นใช้แบ่งเกรดเช่นเดียวกับเกณฑ์การจัดชั้นมาตรฐานลำไยข้อสดของราชการ โดยขนาดผลเฉลี่ยที่เล็กสุดที่ยอมรับตามเกณฑ์ของพ่อค้ามีขนาด 2.98 ซม. สำหรับเกรด AA 2.89 ซม. สำหรับเกรด A 2.67 ซม. สำหรับเกรด B และ 2.53 ซม. สำหรับเกรด C ในขณะที่เกณฑ์ดังกล่าวของทางราชการเป็น 2.80 ซม. สำหรับเกรด AA 2.70 ซม. สำหรับเกรด A 2.60 ซม. สำหรับเกรด B และ 2.50 ซม. สำหรับเกรด C ส่วนเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการปลอมปนของขนาดผลลำไยจากเกรดที่ต่ำกว่าของทางราชการกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนผล ส่วนเกณฑ์การปลอมปนของพ่อค้าท้องถิ่นบางรายอาจไม่ยอมให้มีการปลอมปนเลย บางรายก็ยอมให้ปลอมปนได้ร้อยละ 5 และบางรายก็ยอมให้ปลอมปนสูงถึงร้อยละ 20 (เท่ากับเกณฑ์ของทางราชการ) ซึ่งโดยเฉลี่ยเกณฑ์การปลอมปนเฉลี่ยที่พ่อค้าท้องถิ่นยอมรับได้อยู่ที่ไม่เกิน 10.5 ของจำนวนผล

ในการศึกษาระดับความไม่สอดคล้องของคุณภาพและการจัดชั้นลำไยข้อสดในตลาดระดับท้องถิ่น โดยใช้เกณฑ์การจัดชั้นลำไยของพ่อค้าท้องถิ่นและทางราชการดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณาให้เกรดตามคุณภาพลำไยข้อสดทั้ง 40 ตัวอย่าง เปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ผลการประเมินพบว่า เมื่อใช้เกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณาให้เกรดตามคุณภาพของลำไยข้อสดตัวอย่างทั้ง 40 ตะกร้า เมื่อใช้เกณฑ์การปลอมปนเฉลี่ยพิจารณาเกรดที่ประเมินตามมาตรฐานของพ่อค้าในการแบ่งเกรดมีลำไยข้อสดตัวอย่างร้อยละ 60 ถูกกำหนดเกรดที่ไม่สอดคล้องกับคุณภาพมาตรฐาน นั้น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 8 ที่พ่อค้าท้องถิ่นกำหนดเกรดต่ำกว่าคุณภาพมาตรฐาน อีกประมาณร้อยละ 52 ถูกพ่อค้าท้องถิ่นกำหนดเกรดที่สูงกว่าคุณภาพตามมาตรฐานที่เขากำหนดเอง แต่ถ้าใช้เกณฑ์การปลอมปนของพ่อค้าท้องถิ่นแต่ละรายจะพบว่า ลำไยข้อสดตัวอย่างสูงถึงร้อยละ 70 ถูกพ่อค้าท้องถิ่นกำหนดเกรดที่ไม่สอดคล้องกับคุณภาพตามมาตรฐานที่พ่อค้ากำหนดเอง ซึ่งพ่อค้าท้องถิ่นกำหนดเกรดสูงกว่าคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของเขาถึงร้อยละ 57 มีเพียงร้อยละ 13 ที่พ่อค้าท้องถิ่นกำหนดเกรดในคอนรับซื้อต่ำกว่าคุณภาพตามมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม เมื่อใช้เกณฑ์มาตรฐานของ

ราชการในการพิจารณากำหนดเกรดตามคุณภาพของลำไยพบว่า ลำไยข้อสดประมาณสูงถึงร้อยละ 57 ถูกกำหนดเกรดที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และมีเพียงร้อยละ 8 ของลำไยตัวอย่างเท่านั้นที่ถูกพ่อค้าท้องถิ่นกำหนดเกรดสูงกว่ามาตรฐาน

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเรื่องการตอบสนองของตลาดต่อคุณภาพลำไยที่ระดับตลาดขายส่งท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ทำให้ทราบถึงคุณภาพของผลผลิตลำไยสดที่ผู้บริโภคใช้พิจารณาเพื่อการตัดสินใจซื้อ ลักษณะการจัดเกรดของผลผลิตลำไยในตลาดระดับท้องถิ่น และคุณภาพของผลผลิตลำไยในแต่ละเกรดที่กำหนดระดับราคาต่อพ่อค้าท้องถิ่นที่ได้รับ ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาตลาดระดับท้องถิ่นที่รับซื้อผลผลิตลำไยจากเกษตรกรชาวสวนและหรือจากพ่อค้าท้องถิ่นด้วยกันเอง ดังต่อไปนี้

1. เกษตรกรและหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ในด้านการส่งเสริมการเกษตรควรเน้นการผลิตหรือปรับปรุงการผลิตลำไยให้ได้ผลขนาดใหญ่ขึ้นรวมทั้งเพิ่มความสว่างผลผลิตหรือลดความคล้ำสีผิวของผลผลิตลำไยข้อสด
2. กรมวิชาการเกษตรผู้ดูแลระบบการจัดเกรดลำไยหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบอื่นๆ เช่น กรมการค้าภายในหรือสำนักงานพาณิชย์จังหวัด เป็นต้น ควรให้การดูแลและกวดขันการคัดเกรดลำไยให้มากยิ่งขึ้น เพื่อกระตุ้นให้พ่อค้าท้องถิ่นมีความระมัดระวังและกวดขันในการคัดแยกเกรดของลำไยข้อสดให้ตรงกับคุณภาพที่แท้จริง
3. ปรับปรุงหรือพัฒนาทักษะของพ่อค้าท้องถิ่นและลูกจ้างที่ทำหน้าที่เป็นผู้คัดแยกเกรดให้สามารถทำการคัดเกรดได้ตรงกับคุณภาพที่แท้จริงของผลผลิตลำไยข้อสด

การศึกษากการตอบสนองของตลาดต่อคุณภาพลำไยในครั้งนี้ครอบคลุมเพียงตลาดขายส่งในระดับ การศึกษาต่อไปจึงควรกระทำในตลาดหลายๆ ระดับเพื่อเกิดความเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับตลาดระดับหน้าสวนจนกระทั่งถึงตลาดระดับส่งออกที่จะสะท้อนความต้องการผลผลิตลำไยของตลาดมาสู่เกษตรกรชาวสวนที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้อย่างเหมาะสมในทุกขั้นตอน